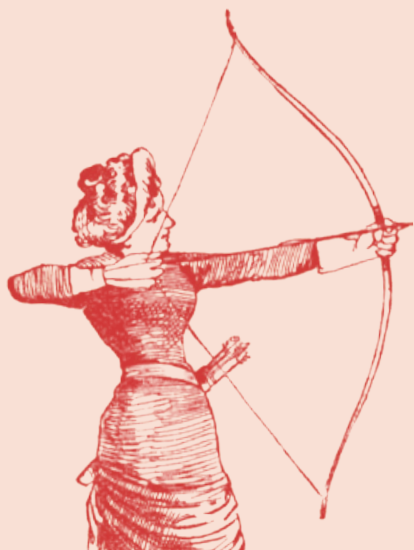

Komunitate irudikatuez

Nazionalismoari buruzko lan akademikoetan, nazioak *komunitate irudikatu* gisa definitu ohi dira askotan, ikuspegi teorikoaren arabera bestelako definizioak nagusitu badaitezke ere. Are gehiago, definizio hori eremu akademikotik atera eta beste espazio batzuetan ere erabiltzen da batzuetan. Ikuspegi horren jatorria Benedict Anderson politologo eta historialariaren *Imagined Communities* lanean topa dezakegu, zeina 1983an argitaratu baitzen lehen aldiz, ingelesez. Lana gaztelaniaz eta frantsesez topa dezakegu, baita katalanez ere (azpimarratzekoa da nazionalismoari buruzko lan teoriko klasiko ugari katalanez ere irakur daitezkeela, eta askotan gaztelaniazko bertsioa baino lehen argitara eman zirela). Euskaraz, tamalez, oraindik ez dugu irakurgai.

Liburuak nazionalismoa ulertzeko ideia iradokitzaileak planteatzen dizkigu. Horien artean, eta egilearen prestatuntzaren erakusgarri, azterketaren ardatza Europatik atera, eta orrialde ugaritan zehar arreta Latinoamerikan ipintzen du, eta Indonesia edo Filipinak ere kontaktetan garrantzitsuak gertatzen dira, adibidez. Anderson, formazio marxistako egilea, Indonesiari buruzko aditu nabarmenetako bat zen, eta ikuspegi zabal hori haren planteamenduan agerikoa egiten da (horretan sakondu nahi duenarentzat, nazionalismoa eta anarkismoa lotzen dituen *Under Three Flags* gomendagarria da, non Manila,

Deigarriagoa egiten da, ordea, oraindik "nazionalista" irain gisa erabiltzen dela irakurtzea, ez estatudun herritarren aldetik, euskaldun batzuen partetik baizik

Habana eta Bartzelonaren arteko lotura egiten baita). Andersonek, adibidez, gogorarazten digu nola Latinoamerikako estatuen mugen jatorriak, aintzinako talde etnikoetan baino, Espainiaren eta Europako beste herrialde batzuen kolonialismoan bilatu behar diren, zehazki herrialde kolonizatzaileek lurralde haietan ezarritako barne mugetan. Halaber, azpimarratzen digu nola inprimategiek eta prentsak berebiziko papera bete zuten nazioak sortzeko prozesu hartan, komunikazio eremu autonomoak osatuz, adibidez. Nazioa komunitate irudikatua bada, aurrez aurre ezagutzen ez ditugun gainerako herrikideekiko nolabaiteko lotura sentitzen dugulako da, esango digu Andersonek.

IKER IRAOLA ARRETXE
EHU-KO IRAKASLEA
ETA PARTE HARTUZ
TALDEKO IKERTZAILEA

"Irudikatu" edo "imaginatu" terminoak, hala ere, nazionalismoaren ustezko izaera iruzurtia eta are faltsua defendatzeko ere erabiltzen dira, Andersonen lana kontuan hartu gabe edo irakurri ez dela agerian utziz. Hala egiten dute nazionalismoaren beharrik ez duten, hots, estatudun nazio(nalismo)aren parte diren ustezko "munduko herritar" batzuek. Guztiz kontrara, baina, irudikatuak ez du loturarik izaera faltsuarekin, izate sinboliko eta kulturalarekin baizik; dagoeneko argi baitugu errealtate sinbolikoa eta irudikatua funtsezkoa dela gizakiontzat, gizarte-zientziek erakutsi bezala.

Deigarriagoa egiten da, ordea, oraindik "nazionalista" irain gisa erabiltzen dela irakurtzea, ez estatudun herritarren aldetik, euskaldun batzuen partetik baizik. Hala irakurri izan dugu azken aldian, agian orain dela urte batzuk baino maizago. Zilegi da, noski, hitza horrela erabiltzea, agian nazionalismoa ideologiatzat ulertzen delako eta, horrela ikusita, nazionalismoa zerbait murrizta eta mugatua delako, are sinplea, nahi bada. Baina nazionalismoa komunitate irudikatuen sortzaile moduan ulertzen badugu, aitzitik, orduan nazionalismoa modernitateari loturiko errealtate soziala ulertzeko funtsezko elementua da, maiz ezkutatuta agertzen den arren. Bigarren ulerkera hori emankorragoa da, eta ezinbestekoa da hura erabiltzea oraindik estatu propiorik ez duen gurea bezalako komunitate irudikatu batean. ●